

Volontärskolan å
Carlsborg eller
huru man
sysselesätter en
yngling för hans
...

Ericson, Carl Wilhelm,

33 Ed Br.

National Library
of Sweden

ERICSON

EX. A

Kraghvas
Underw
(Pv.)

Kungl. biblioteket

0 0000 000103518

Medföljer såsom bilaga enligt Kongl. Generalpoststyrelsens medgifvande:
Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning.

VOLONTÄRSKOLAN

Å CARLSBORG

ELLER

HURU MAN SYSSELSÄTTER EN YNGLING FÖR HANS
MILITÄRA UPPFOSTRAN.

FÖREDRAG HÅLLET INOM FÖRENINGEN VÄRNPLIGTENS VÄNNER

AF

C. ERICSON,

MAJOR, F. D. LEDAMOT AF RIKSDAGENS ANDRA KAMMARE.

STOCKHOLM

TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET

1880.

TOLOZARSKOJA

A CARP BOOK

THE HISTORY OF THE CARP IN THE
RIVER OF THE CARP

T. H. BROWN

NEW YORK

VOLONTÄRSKOLAN

Å CARLSBORG

ELLER

HURU MAN SYSSELSÄTTER EN YNGLING FÖR
HANS MILITÄRA UPPFOSTRAN.

FÖREDRAG HÅLLET INOM FÖRENINGEN VÄRNPLIGTENS VÄNNER

AF

C. ERICSON,

MAJOR, F. D. LEDAMOT AF RIKSDAGENS ANDRA KAMMARE.

STOCKHOLM

TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET

1880.

UNIVERSITY OF TORONTO

LIBRARY

1827 ST. GEORGE STREET
TORONTO, CANADA

1827 ST. GEORGE STREET
TORONTO, CANADA

1827 ST. GEORGE STREET
TORONTO, CANADA

1827 ST. GEORGE STREET
TORONTO, CANADA

1827 ST. GEORGE STREET
TORONTO, CANADA

Föreningen »Värnpligtens Vänner» har gjort till sin uppgift bland annat att upplysa om den verkliga beskaffenheten af de militära öfningar, som äro nödvändiga vid tillämpningen af en härordning, som i sin helhet eller till hufvudsaklig del är grundad på den allmänna värnpligten.

Har man erfarenhet i ett ämne att åberopa, så underlättas spridandet af upplysning derom, men erfarenhet i detta ämne har först på de senare åren varit att vinna i vårt land. Vi hafva visserligen haft garnisonerade trupper med längre öfningstid, men för dessa trupper har hittills den vakttjänstgöring, som ålegat dem, utgjort en hufvudsaklig del af deras verksamhet. Denna brist på erfarenhet hemtad från förhållanden i eget land, har otvifvelaktigt varit en af de orsaker, som mest verkat att framkalla den farhåga för ett under längre tid fortsatt, oafbrutet militäriskt lif, som hos den svenska allmänheten är rådande.

Då utvecklingen af såväl själ som kropp utgör ett af de väsentligaste målen för den militära uppfostran, så måste det ju vara någon eller några sådana särskilda orsaker, som alstrat nämnda farhåga; vore kännedom om det militära lifvet och dess verksamhet mera spridd, så kunde ej dessa farhågor fortfara utan skulle inom kort vara skingrade.

I hvad mån dessa farhågor under förgångna tider kunnat vara befogade lemna jag derhän, men med visshet säger jag, att de nu äro obefogade.

Det kan visst synas, att då rik erfarenhet i detta afseende sedan lång tid varit att hemta från andra länder, borde farhågorna redan på grund deraf kunnat skingras, men

vårt folk är, måhända mera än de flesta, obenäget att i en fråga, som allvarligt ingriper i dess sociala förhållanden, låta öfvertyga sig af annat än hvad det sjelf ser och erfar.

För en och hvar af denna förenings ledamöter är det då helt visst en tillfredsställelse att veta, det numera erfarenheten, om huru man sysselsätter en yngling för hans militära uppfostran, står att vinna i vårt eget land.

Som mången af föreningens ledamöter ej sjelf haft eller har tillfälle att närmare studera hvad våra militära förhållanden i detta afseende kunna hafva att erbjuda, har jag trott, att en kort framställning öfver detta ämne skulle mottagas med måhända ej så ringa intresse.

Jag är förvissad, att flertalet af våra garnisoner skulle numera lemna stoff till en sådan framställning. Då jag emellertid nu tager volontärskolan och dess verksamhet till ämne för denna min framställning, så sker det dels emedan jag, såsom för närvarande sjelf tillhörande denna skolas personal, kan öfver densamma uttala ett på erfarenhet grundadt omdöme, dels emedan jag tror, att det lif, som der föres, de vilkor, hvarunder arbetet der eger rum, såväl som de ynglingar, hvilka der erhålla sin militära daning, närmast äro att jemföra med hvad som framgår af den allmänna värnpligten, då den för fredsöfningar i vidsträcktare mån tages i anspråk.

Med förutsändande af en kort historik öfver volontärskolans tillkomst, skall jag derefter lemna några upplysningar om skolans verksamhet i allmänhet, hemtade till hufvudsaklig del från den kurs, som afslutades sistlidne September; och må dessa upplysningar sedan få tjena till grund för de betraktelser, hvartill jag anser, att ämnet i sin helhet kan gifva anledning.

Till 1877 års Riksdag afgaf Kongl. Maj:t nådig proposition om beviljande af anslag till ordnande af etablissement för tvenne s. k. volontärskolor. Med dessa skolor afsågs,

att unge män der skulle utbildas till underofficerare för infanteriet. Det ena etablissemnet skulle åstadkommas medelst restaurerande af Vadstena slott, det andra deremot skulle förläggas till Carlsborg, och som ej någon för ändamålet lämplig lokal var att tillgå, måste der nya byggnader uppföras. Riksdagen ansåg emellertid, att tills vidare arméns behof skulle kunna tillgodoses med ett dylikt etablissemnt och förklarade derjemte, att, då anläggningen vid Carlsborg måste anses ur militärisk synpunkt ega ett bestämdt företräde, densamma, ehuru kräfvande ett större anslag, först borde komma till utförande.

Anläggningskostnaden var beräknad till 270,000 och skolans årliga underhåll till 243,000 kronor.

Under loppet af år 1878 blefvo alla byggnader uppförda, men som en del kompletteringsarbeten återstodo, så kunde först i Maj 1879 då pågående kurs inflytta i det nya prydliga etablissemntet. Den första volontärskolan hade nemligen blifvit sammandragen redan den 1 Oktober 1878 och hade öfver vintern varit inqvarterad i den del af fästningens slutvärn, som allt sedan 1870 under sommaren varit begagnad af infanteriets underbefälsskola.

Som byggnaderna af ekonomiska eller andra skäl skulle uppföras af trä, ansågs det ej lämpligt att förlägga dem inom fästningens vallar. Den plats, som utsågs, är belägen vester om och ungefär 400 meter från hufvudvallen, mellan sjöarne Vettern och Botten, omkring 250 meter från den förra och 1,000 meter från den senare; platsen är omgifven af barrskog. Det inhägnade området upptager en yta af $2\frac{1}{2}$ hektar.

Vid inträdet genom hufvudgrindarne har man på båda sidor om desamma vakt- och arrestlokaler; inkommen på borggården, ser man framför sig trenne paviljonger i 2 våningar, med fasad mot borggården, till höger gymnastik- och exercis-byggnad, till venster officerspaviljong, den senare lika-

ledes i 2 våningar, samt der bredvid en mindre stallbyggnad. Det hela, som gör ett fördelaktigt intryck, antyder att man vid anläggningen af detta militära etablissement sökt att åstadkomma det möjligast ändamålsenliga, utan att förbise önskvärd enkelhet och billighet i anordningar. Gå vi nu att taga de olika byggnaderna i närmare skärskådande, så blir visserligen icke detta vårt första intryck sviket.

I den mellersta af de tre paviljonger, som vi vid inträdet på borggården hade framför oss, inrymmas 4 lektionssalar, två i vardera våningen, och tjena dessa derjemte till matsalar. Midtelpartiet af denna byggnad, hvilket något framspringer, innehåller på nedre botten marketenteri för volontärerna, samt en trappa upp klubb- och mat-lokal för underofficerare. I en åt baksidan belägen, särskild byggnad, som dock genom en korridor står i förening med matsalarna, äro på nedre botten kök för manskapet och på öfre våningen kök för underofficerare inredda. Midt på golfvet i manskapets kök äro uppställda fyra stora kittlar, i hvilka födoämnen kokas med ånga. Lektionssalarna äro stora och rymliga, med en kubikrymd af omkring 555 kubikmeter, hvilket med den närvarande styrkan gör något öfver 7 kubikmeter per man; ljus inkommer från 11 höga fönster; på väggarna finner man den vanliga materielen för studerande af geografi och topografi, samt en del olika afbildningar af människokroppen, för användning vid föredrag i helsoläran.

De båda andra byggnaderna, som man likaledes hade framför sig vid inträdet på borggården, äro afsedda att vardera inrymma två kompanier jemte underbefäl; de äro fullkomligt lika inredda. Af de tre portar, som äro anbringade åt borggården, leder den mellersta till underofficerarnes bostäder och de båda andra till manskapsrummen. Manskapsrummen äro åtta för hvarje kompani, fyra i undre och fyra i öfre våningen; hvarje rum är försedt med två höga fönster och har en kubikrymd af omkring 151 kubikmeter, hvilket

för den nu här förlagda styrkan gör nära 16 kubikmeter för hvarje man.* 9 à 10 man äro förlagda i hvarje rum. Uppvärmning af såväl bostadsrum som lektionssalar sker medelst vanliga kakelugnar.

Gymnastik- och exercis-byggnaden, der under så betydande del af året alla praktiska öfningar måste ega rum, utgöres af en stor, ljus och rymlig sal, uppvärmd medelst tvenne Gurney's ugnar; vid ena gafveln är det väsendtligaste af gymnastikappareljen uppställt och, då man medelst inventiösa anordningar kan undanföra en del af denna apparelj, har man lyckats här åstadkomma en sal, som väl motsvarar sitt dubbla ändamål att vara såväl gymnastik- som exercis-lokal.

Om jag nu tillägger, att samtliga byggnader, med undantag af en och annan mindre bristfällighet, som väl alltid torde yppa sig å nybyggnader, visat sig under nu pågående vinter vara varma och angenäma att bebo, torde man

* Ur förslag till hygieniska och sanitära föreskrifter angående kaserner, afgifvet af militära helsovårdskomitén, må anföras några uppgifter om luftutrymme per man i kaserner, hemtade från såväl utlandet som från vårt eget land.

Komitén säger, att om luften i kaserner skall vara och förblifva ren, kräfves 30 kub.-meter per man; huru önskvärdt ett sådant utrymme än skulle vara, har dock intet land för de stora kostnader, som deraf skulle följa, ansett sig på långt när kunna tillfredsställa en sådan sanitär fordran. I de kaserner, som i utlandet under senaste årtionde kommit till utförande och hvilka, ehuru byggda enligt väsendtligen olika system, dock anses vara de som mest tillgodosett fordringarna ur hygienisk och sanitär synpunkt, varierar det för hvarje man beräknade luftutrymme mellan 16 och 20 kubikmeter.

Af logement här i Sverige finna vi, att vid krigsskolan å Carlberg medgifva förhållandena ett utrymme af omkring 21 kub.-meter; i Vendes art.-reg:tes kasern i Kristianstad uppgår luftutrymmet till 13 kub.-meter; i Svea art.-reg:tes nya etablissement till 11,5, samt i Göta art.-reg:tes kasern i Göteborg till endast 6,3 kub.-meter. Häraf framgår, att volontärskolan i detta afseende är jembörelsevis väl lottad.

af denna korta skildring i någon mån fått en bild af de lokaler, inom hvilka volontärskolan har att verka. Jag torde då kunna öfvergå till och söka skildra, huru man ansett sig böra ordna lifvet inom detta militära samhälle, för att i möjligaste mån nå det mål, som man sträfvar efter och som är så nödvändigt att vinna, för att åt armén dana pålitliga soldater och underbefälsämnen, d. v. s. en sund militär utbildning af elevernes såväl själs- som kropps-förmögenheter.

Ett helt års lif å en plats sådan som volontärskolan, der man naturligen ej har att tillgå de tidsfördrif, som annars kunna stå till buds, der man är beröfvad det familjelif, som ej allenast de till åren komne utan helt säkert i lika hög grad ungdomen har behof af, ett sådant lif, säger jag, måste egnas åt ett allvarligt arbete; endast dermed kan ersättning vinnas för hvad man af sitt vanliga lif måste försaka.

Elevernes ålder vid volontärskolan är något lägre än den för inträde i beväringens åldern fastställda. Vid innevarande års skola är medelåldern beräknad till $19\frac{3}{4}$ år, men som denna medelålder är grundad endast på födelseåret och ej på födelsedagar, och skolan började först när tre fjerdedelar af året var gånget, så kan man rättast säga att vid skolans början medelåldern var 20 år; den äldste är 23 och den yngste 17 år. Förra årets kurs var något äldre, och voro eleverne isynnerhet ej så jemnåriga; den äldste var nemligen 26 och den yngste 16 år.

Antalet elever, som voro kommenderade till sistl. års kurs, utgjorde vid kursens början 339. Vid nu pågående kurs är antalet väsentligen mindre eller i närvarande stund endast 217. Orsaken hertill är den, att till förra årets skola blefvo de fleste vid regementena då befintlige volontärer kommenderade, och som volontär ej ovilkorligen måste afgå förr än vid 26 års ålder, och reg:ts-cheferne i allmänhet ej, utan påtaglig bristande fallenhet för yrket, dessförinnan af-

skeda dem, så fanns det endast ett mindre antal att i år hitkommendera. Den 1 instundande April får dock en del af dem, hvilka ej i förra kursen lyckades genomgå högsta klassen, hit återkomma, och kommer skillnaden mellan de båda kursernas numerär ej då att blifva särdeles väsendtlig. Det torde ej vara osannolikt, att antalet elever i nästa kurs blir ändå mindre; när något år emellertid gått och ett större antal volontärer uppnått 26 år och således nödgas afgå, så framt de ej blifvit beforderade till korporal eller vicekorporal, bör ett normalt förhållande inträda och de olika kurserna blifva af ungefär samma numerär.

Kl. 6 f. m. går revelj och kl. 9 e. m. taptö; kl. 7 f. m. börja öfningarna. De dagliga öfningstimmarne äro under vintern 7 och under sommaren 8, förutom sångöfningar under hela tiden och simöfningar under den varma årstiden. Praktiska öfningar bedrifvas vintertiden 2 à 3 timmar dagligen och utgöras då hufvudsakligast af gymnastik; sommartiden kan man säga, att ungefär halfva tiden upptages af praktiska och halfva tiden af teoretiska öfningar. Hela antalet öfningstimmar under senaste kurs var 2,089. Det skulle blifva för vidlyftigt och af föga intresse att här i detalj angifva, huru detta antal timmar varit fördeladt på de olika ämnena; det må vara nog att nämna, det ungefär 950 timmar användts till militäriskt praktiska öfningar, 500 till militäriskt teoretiska och återstoden, 6- à 700 timmar, till läsning, skrifning, räkning, naturlära, historia, geografi m. m., eller sådana ämnen, hilkas studerande kan sägas vara ej allenast af nytta för det rent militära ändamålet, utan medföra en utbildning, hvaraf eleverne skola draga direkt gagn, åt hvilket håll än deras verksamhet under det återstående lifvet må riktas.

Elevernes kunskapsmått vid skolans början hafva visat sig vara ganska olika, dock måhända mindre ojemna vid denna än vid föregående kurs. Sälunda hafva en del elever

genomgått flere klasser i elementarläroverk,* då deremot andra endast varit i besittning af en mer eller mindre underhållig folkskolebildning. Bland förra kursens 339 elever funnos ej mindre än 97, hvilka egde ringa förmåga att läsa innantill, samt 148, som ej kunde skriva läslig stil; motsvarande siffror för nu pågående kursens 217 elever voro 48 och 62. Om man nu med dessa siffror i minnet kastar en blick på fordringarna i de olika klasserna och efterser antalet volontärer, som erhållit betyg i dessa klasser, så måste man, när man derjemte känner den ytterliga noggranhet, som vid senaste kurs gjorde sig gällande vid bestämmande af betyg för eleverne och hvilken noggranhet man får hoppas allt framgent skall blifva rådande, utan tvekan erkänna, att resultatet ådagalägger, det lärarnes nit att meddela och elevernas sträfvan att förvärfva kunskaper visserligen ej varit förgäfvat.

Från förra kursen afgingo under årets lopp till följd af befördran, sjukdom eller afsked, 8 man och kvarstodo således vid skolans slut 331; af dessa erhöilo 216 betyg i tredje (högsta) klassen, 100 i andra, 12 i första, och blefvo 3 underkände.

Fordringarna i de ämnen, som icke äro rent militära, äro i korthet följande: skrifning: för betyg i andra klassen god handstil, temligen felfri stafning och kännedom om skiljetecknens användande; i tredje klassen: ledig handstil, felfri stafning och fullständig kännedom om skiljetecknens användande; räkning: i andra klassen till och med enkel regula de tri och intresseräkning; i tredje klassen till och med sammansatt regula de tri och intresseräkning, samt för båda klasserna praktisk geometri; topografi: i andra klassen, för-

* Vid skolan finnas i närvarande stund 9 elever, hvilka aflagt maturitetsexamen; dessa afse dock att i Juli månad lemna skolan, för att söka vinna inträde vid krigsskolan.

utom fullständig förmåga att förstå och begagna kartor äfven kartritning och mätning; i tredje klassen kartutkast dels med dels utan stomkarta; helsolära: kännedom om menniskokroppens byggnad och förrättningar samt allmän helsolära, enligt särskild lärobok; för ämnena historia, geografi och naturlära äro ej bestämda examensfordringar uppställda.

Dessa fordringar äro visserligen icke ringa, då man besinnar, att hufvudämnena vid en läroanstalt sådan som denna ju alltid måste blifva de militära.

Den gymnastiska undervisningen fortgår, såsom jag förut nämnt, under hela året. Den ledes af lärare, hvilka genomgått fullständig kurs vid gymnastiska centralinstitutet. Det välgörande inflytande, som en efter vetenskapliga grunder ledd gymnastisk utbildning utöfvar på kroppens alla delar, är i vår tid en allt mera erkänd sanning, och ett framhållande deraf kan då visserligen synas obehöfligt, men mången gång kan sanningen aldrig nog ofta upprepas. Om nu den sanningen, att en med omdöme och urskilning ledd gymnastik på människan i allmänhet men framför allt på det uppväxande slägtet har det mest helsobringande inflytande, också erkännes inom många klasser af samhället, så har dock känslan och uppfattningen häraf icke så genomträngt vårt folk, att verkningarna deraf kunna sägas vara skönjbara på nationen i sin helhet. Visserligen söker man i folkskolorna att i någon mån låta gymnastisk utbildning komma det uppväxande slägtet till godo, men något inflytande häraf på den stora massan af folket kan först den dag vinnas, då det stora mål, för hvilket föreningen sträfvar, blifvit en verklighet. Man har nemligen vetat, att på det militära området skänka gymnastiken sitt fulla erkännande. I en frisk kropp bor en frisk själ.

Sjukvården handhafves af en särskildt för skolans räkning hitkommenderad läkare. Några fullständigare anordningar för sjukvården finnas ej vid skolan, då nemligen alla

svårare sjuke böra afpolleteras till sjukhuset å fästningen, för att erhålla den noggranna skötsel och vård, som naturligen endast vid ett sådant etablissement kan åstadkommas. Oaktadt de logement i fästningens slutvärn, hvori volontärerne under förra kursen voro förlagde, voro trånga och långt ifrån erbjudande det luftutrymme för hvarje man, som i allmänhet anses önskvärdt, och vinterkylan försvårade möjligheten att till fullo afhjelpa denna olägenhet medelst vädring, så framgår dock af de dagliga sjukrapporterna, att helsotillståndet ingalunda varit otillfredsställande.

Hela personalen, d. v. s. befäl, underbefäl, spel, elever och kockar, utgjorde, enligt förslag af den 1 Oktober 1878, en styrka af 429 man och enligt förslag vid skolans slut af den 13 September 422 man. Skolan fortgick under loppet af 347 dagar, och om man då tager en medelstyrka af personalen, så erhålles 147,822 presentes dagar. Rapporterna upptaga 3,089 sjukdagar, hvilket således skulle motsvara en sjukprocent af 2,09. Denna sjukprocent innefattar dock tillfälliga illamående af föga betydelse, jemte mindre, yttre åkommor; detta framgår likaledes af rapporterna, då nemligen af ofvanstående sjuknummer, 3,089, icke mindre än 1,155 på rapporterna upptagas under rubrik »deltager i lektioner». Om denna sista siffra uttryckes i procent, erhålles 0,78, och om denna procent fråndrages ofvan angifna sjukprocent, 2,09, erhålles 1,31 procent, och torde man kunna säga, att denna siffra riktigast angifver sjukligheten vid förra årets volontärskola. Af såväl de dagliga rapporterna, som af den vid skolans slut af läkaren afgifna, framgår, att ej någon epidemi af ena eller andra slaget under årets lopp varit rådande.

Födoämnen kokas, såsom redan ofvan blifvit nämndt, med ånga; denna ångapparat är af samma modell, som är afsedd att från och med i år användas, som jag tror, vid alla arméns mötesplatser. Apparaten har varit i bruk allt

sedan förra kursen i Maj tog det nya etablissemnet i besittning. Enligt såväl den rapport, som chefen för förra skolan afgifvit, som af den erfarenhet, jag kunnat henta, motsvara dessa apparater väl sitt ändamål; födoämnen bli väl kokade, och i vedåtgången blir äfven någon besparing, mot då vanliga kokkittlar användas. Portionsstaten är till kvantiteten tillfredsställande; med några mindre kompletteringar i köket, hvilka väl lätt nog kunna åstadkommas, skulle man vara i tillfälle att vid födoämnenas anrättande bereda mera omvexling. Emellertid lider intet tvivel att födoämnen, äfven såsom de nu bjudas, äro för det stora flertalet elever mera omvexlande, mera närande och smakligare än hvad i deras hem i allmänhet står dem till buds.

Sångöfningarna ledas af en af de till skolan kommande fältmusikanterne. Dessa öfningar hafva, förutom den egenskap af bildningsmedel de i sig innebära, förtjensten af att uppfattas ej egentligen såsom lektion, utan mera såsom ett tidsfördrif och ett nöje för dem, som deri kunna deltaga; när öfningarna fortgått, så att ordnade körer kunna sammansättas, blifva de till nöje för alla. Förra skolans sångare fingo vid examen i sistlidne September inför H. M. Konungen sjelf gifva prof å den färdighet, hvartill de hunnit.

Men då ej alla häri kunnat deltaga, måste man tillse hvilka andra lämpliga tidsfördrif, som möjligen kunna åstadkommas; det kan vara att befara, det ett ungt lynne annars sjelf skaffar sig sådana, och måhända blifva de då ej af oskyldigaste art. Här som annorstädes har man skridsko- och kälkåkning om vintern och simöfningar om sommaren. Då väderleken så tillåter, utföres middagar och aftnar på borggården militärmusik. Dessutom arrangeras i allmänhet på söndagseftermiddagarne dans i exercishuset, och kryddas då stundom dessa nöjen mellan dansarne med prof på sångarnes framsteg. Önskvärdt vore, om volontärskolan hade att tillgå

ett bibliotek af innehåll, som för de unga underbefälsämnen kunde erbjuda såväl nytta som nöje.

Man har mycket hört talas om gymnastiska lekar och hvad dessa skulle innebära af värde, för att hos det unga släktet utbilda ett friskt lynne, snabb fattning och beslutsamhet. Man söker åt dem bereda jordmänen vid elementarläroverken, och må man hoppas att denna ej skall blifva allt för svårberedd. Männe ej nu vore lämpligt att vid volontärskolan söka gifva lif åt dessa lekar; der kunde man vara viss att finna en redan redd jordmån. Mig synes att för såväl skolan som för frågan om dessa lekars införande i vårt land ett sådant steg vore att i hög grad beakta.

Det förekommer väl sällan, att etablissement af så betydande omfattning som volontärskolan uppföras af trä, och synes det mig tvifvelaktigt, huruvida det ens ur ekonomisk synpunkt har kunnat vara fullt öfverensstämmande med statens fördel; en bidragande, måhända afgörande orsak har väl varit, att man önskade inom möjligast korta tid få det färdigt och skolan i gång. Emellertid, sådant det nu befinnes, är etablissementet obestriddigen mer än vänligt utsatt för möjligheten af eldsolycka. Den strängaste noggrannhet med elden är rådande och ofta företagen exercis med brandmaterielen gör, att en hvar, i händelse af eldsvåda, genast vet sin plats. Till följd af vidtagna anordningar förefinnes ej någon fara för personalen.

Eleverne hafva med få undantag vetat att taga sin kommandering hit på fullt allvar. Den militära ordningen kännes dem nog i början något tung, innan de sjelfve hunnit, så att säga, växa in deruti; men när någon tid gått, så att punktlighet och ordning öfvergått till vana och det helso samma inflytandet af omväxlande exercis för själ och kropp på dem hunnit verka, så återkommer det friska, ungdomliga lynnet, fast nu förenadt med känsla af manligt allvar. Äfven här stadfästes den gamla, kända erfarenheten att med

ganska få undantag och isynnerhet bland de unge har det militära lifvet förmågan att framför mången annan tillvaro skänka trefnad och komma individen att, utan allt för stor saknad, minnas hemmet. Ingen tid, vare sig i eller utom lektioner, försumma eleverne att göra sig till godo, och de inse nu ganska väl, att tiden ej är för lång, om de skola hinna förvärfva alla de kunskaper och färdigheter, som i våra dagar krävas af en god medborgare och soldat.

För den goda anda, som jag här framhållit såsom rådande i volontärskolan, finner jag ytterligare vitsord, när jag genomgår straffjournalen. Under hela förra kursen förekommo 27 bestraffningar af elever, och voro dessa bestraffningar till öfvervägande antal föranledda af mindre förseelser, i allmänhet af fel mot kasernordningen; fel, som mången gång voro af den obetydliga beskaffenhet, att det för den utom det militära stående måhända synes orimligt att derå kunde följa bestraffning. Men den åter, som vet hvad det vill säga att sammanföra en mängd människor på en liten rymd, inom ett läger eller inom kasernlokaler, skall visserligen inse den oundgängliga nödvändigheten af att straff följer för hvar och en, som genom fel mot den allmänna ordningen orsakar rubbning i det helas jemna gång och på detta sätt stör den trefnad för det gemensamma, som ej kan förefinnas under annat vilkor än, att gifna föreskrifter ovilkorligen respekteras.

Besträffningar behöfva för de fleste och i all synnerhet för sådant manskap som volontärskolans ej vara hårda, men de måste tillämpas.

Under nu pågående kurs synas, åtminstone af erfarenheten hittills, förseelserna blifva af ändå oskyldigare beskaffenhet; intill denna dag har endast en bestraffning af volontär egt rum, och var denna för en mindre förseelse mot kasernordningen.

Jag har nu sökt att skildra lifvet vid volontärskolan; måhända har jag varit för vidlyftig, måhända har jag i

ett eller annat afseende varit för fåordig; detta är för mig själf svårt att bedöma. Skulle emellertid af min skildring möjligen framstå en någorlunda uppfattlig bild af skolan och dess verksamhet, så återstår att besvara den frågan, i hvad mån denna skola kan sägas motsvara det ändamål, som med densamma afses.

Dess direkta ändamål, såsom redan ofvan är nämnt och dessutom för alla väl känt, är att dana ämnen till underofficerare vid infanteriet. Svaret på frågan blir naturligen beroende af hvars och ens subjektiva uppfattning om hvad som kräves för att en så god grund kan sägas vara lagd, att den blifvande underofficeren deraf finner säkert stöd vid utöfvandet af sitt framtida viktiga kall. Mången bildar måhända denna sin uppfattning genom att uppställa en jämförelse med hvad som anses erforderligt i andra länder och framför allt i de stora kontinentala militärstaterna; då utfaller svaret otvifvelaktigt ej till skolans fördel, eller om skolan, häraf oberoende, kan sägas inom måttet för dess verksamhet göra hvad göras kan, ej till fördel för den utbildning, med hvilken vi ansett, att fordringarna på en underofficer böra kunna tillfredsställas. Andra åter söka stöd för sitt omdöme i en jämförelse med hvad man i vår armé fordrar af andra länkar i den militära hierarkien, såsom fordringarna på soldaten, stamsoldaten såväl som den värnpliktige soldaten, hvilken senare utgör den ojemförligt stora massan, eller fordringarna på utbildning för vinnande af befördran till första officersgraden; då utfaller helt säkert svaret i hög grad fördelaktigt.

Måhända blir dock omdömet, det må grundas på den ena eller den andra af dessa jämförelser, ej fullt sant.

Till dem, och de äro nog icke så få, hvilka äro benägna att afgifva sitt omdöme på grund af den förra jämförelsen, kan man säga att i denna fråga, såväl som i många andra militära, bör man med försigtighet emottaga och först efter

moget besinnande godkänna hvad som i de stora militärstaterna förklaras vara det enda rätta. Om der säges, att för en soldats utbildning kräfves 3 år och derutöfver, så torde ett sådant påstående, ej utan skäl, kunna underkastas kritik.

De faktorer, som verka på bestämmandet af den tid, som bör användas för en soldats utbildning, torde knappast i något land vara uteslutande och rent militära. Om dessa faktorer i vårt land verka derhän, att vi komma långt under det militära krafvet, så verka de deremot i mångt annat land i alldeles motsatt rigtning.

De åter, som uppställa en jmförelse med de fordringar på utbildning, som på andra håll i vår armé äro gällande och som på denna grund utan tvekan godkänna det resultat, som man kan vinna under den åt skolan beskärda tid, må besinna, att fordringarna inom vår armé i många fall äro så inskränkta, att något mått på utbildning der svårligen ens kan angifvas, och kan en jmförelse dermed då ej bli annat än haltande.

Må vi i stället frie från fördomar, tillse hvad den unge underofficers-aspiranten under sitt vistande i volontärskolan vunnit och derefter, med stöd af den erfarenhet, vi sjelfve ega om hvad af en underofficer bör fordras, uttala vårt omdöme.

Af förra kursens 339 elever voro 131 förut approberade i exercis, 150 hade förut exercerat, men voro ej approberade, och 58 hade ej förut deltagit i militära öfningar; dessutom hade en del af de approberade genomgått dels förberedande underbefälsskola, dels en eller flere klasser i underbefälsskolan. Motsvarande antal af de 217 elever, som tillhöra nu pågående kurs, äro 11, 166 och 40. Alla, med undantag möjligen af en eller annan individ, som haft naturen emot sig och aldrig blir användbar i det militära yrket, kunna helt visst vid skolans slut sägas uppfylla fordringarna på en soldat, hvad öfning angår. Ett helt års oafbruten vana att

vid alla tillfällen iakttaga ordning och militärisk lydnad bör hos eleven hafva alstrat en fast öfvertygelse om nödvändigheten af dessa de första och oeftergifligaste krafven på en soldat och ännu mera på den, som är afsedd att i armén ingå som underofficer; när dertill befälet, såväl vid undervisningen som vid den för öfrigt dagliga beröringen med eleverne, sträfvar att väcka pligtkänsla, aktning för yrket och medvetande om skyldigheter mot sig sjelf och andra, med ett ord egenskaper, som pryda mannen i lifvets alla förhållanden, då bör man ju med skäl kunna hysa förhoppning, att en sann militärisk disciplin skall vara ett af de resultat, som af skolans verksamhet framgår. Att fordringarna i de militära ämnena i underbefälsskolans högsta klass ej äro ringa och att de, allvarligt tillämpade, äro fullt tillräckliga för en underofficer inom den sfer, der han har att verka, torde vara en erfarenhet, som de fleste af arméns officerare skola vitsorda. Om den allmänna bildning, som i skolan meddelas, har jag redan förut yttrat mig, och om äfven kan sägas, att häraf, såväl som af hvarje bildning, ej kan fås för mycket, äfven för den, som endast kommer att tillhöra någon af underbefälets olika grader, så torde den dock fullt kunna jämföras med hvad man finner inom motsvarande led af andra yrkesgrenar.

Om nu, såsom jag sökt ådagalägga, ofvanstående resultat vinnas af ett års arbete vid volontärskolan, månne någon då vill bestrida att här är lagd en god och tillfredsställande grund för en underofficers verksamhet? *

* Af det nu sagda framgår hvilken betydelse skolan har för individen, äfven om han ej framdeles skulle vinna befördran till underofficer. För den, hvars ekonomiska ställning ej tillåter att han egnar sin tid åt studier vid elementarläroverk eller för hvilken de kostnader, som ett längre vistande vid en folkhögskola kräfver, äro för betungande, kan ett bättre tillfälle att öka sitt vetande väl svårigen gifvas. Han söker anställning såsom volontär, och blir han antagen, erhåller han genast på sitt regemente

Denna lärokurs såväl som hvarje annan kan ej vara mera än ett stöd, hvarpå vidare kan byggas. Naturligen kommer månget af de frön, som här blifvit lagda och som här äfven kommit till groning, ej att vidare utveckla sig; men förutom den gemensamma anledning, som man härtill må söka i den menliga ofullkomligheten, måste vi beklagligen erkänna, att den militära organisation, vi ännu ega, ej väl lämpar sig för den militära utbildningen i allmänhet och särskildt ej för utbildningen till underofficerare.

Detta förringar naturligen ej i någon mån skolans värde i och för sig, och skolans verksamhet måste, detta oaktadt, för armén och för försvaret i allmänhet blifva af största gagn.

Den ökade militära öfning och utbildning för hvarje till man blifven yngling, som kan sägas utgöra ett ovilkorligt kraf för hvarje folk, som håller sin frihet kär, och hvilket stora mål denna förening skrifvit på sin fana, har visserligen ännu ej vunnit stadfästelse genom någon militärisk organisation, och vi kunna ej ens med någon sannolikhet för oss antyda den tid, inom hvilken detta mål för så många varma fosterländska sträfvanden skall vinnas. När man då ej är nog fävitst att tro, det vårt folk mer än andra folk skulle af Försynen förskonas för de olyckor, som kriget förer med sig, och man ej är så främmande för historiens lärdomar, att man förmenar, det ett krigs svåraste följder, förutom död

en ganska vacker lön. Då han sedan blir kommenderad till volontärskolan, åtnjuter han der undervisning, är under ett helt år väl klädd, född och logerad.

Jag tror också, att rekryteringen af volontärer går ganska lätt, och af erfarenheten härifrån framgår äfven, att den är ganska tillfredsställande. Dessa platser måste i samma mån, som alla med desamma förenade fördelar komma mera till allmänhetens kännedom, blifva särdeles eftersökta.

Att volontärerne sjelfva veta att uppskatta den fördel de draga af sin kommendering hit framgår deraf, att af dem, hvilka vid förra skolans slut ej erhöilo högsta betyg, anhöllo icke mindre än 88 att åter blifva hitkommenderade.

och elände för fosterlandets oerfarne försvarare, skulle vara ett ombyte af styrelse, då måste man med beklagande erkänna ett sådant förhållande. Men i denna såväl som i hvarje annan stor fråga, om hvars sanning man är öfvertygad, bör man ej tvifla om en slutlig framgång. Man må ej känna sig slagen därför att ens förhoppningar ej genast blifva verklighet, utan häraf endast finna ytterligare maning att kraftigt kämpa för hvad man anser vara rätt och för ett älskadt fosterland gagnande.

Frågan är för stor och genomgripande för att hon ej skulle möta kraftigt motstånd. Man har att bekämpa ej allenast åsikter, om hvilkas stöd i en öfvertygelse, lika varm som vår egen, ej något tvifvel kan förefinnas, utan äfven fördomar, alstrade af vanans magt och af kärlek till hvad man i ungdomen lärt sig att akta. Sådane motståndare måste vinnas på öfvertygelsens väg, och en gång vunna, skola de med oss gemensamt bekämpa och besegra dem, hvilkas motstånd ej har sin grund i annat än likgiltighet eller måhända rättare i bristande insigt af frågans betydelse. För mången synes emellertid kampen redan lång och det hittills vunna ringa; men redan häri, att dock något, trots motstånd, är vunnet, ligger ju ett förebud, att mera skall vinnas.

Det ligger ej inom ramen för detta mitt föredrag hvarken att framhålla i hvad mån försvarsfrågan skridit framåt mot sin lösning, ej heller att påpeka hvad direkt blifvit gjordt för stärkande af landets försvar. Hufvudsak för det förre vore ju att veta, huruvida åsikterna enats och i hvad riktning de gå, men detta låter sig svårligen bevisa; hvad det senare angår, så bör den, som följer vår armés verksamhet, ej utan tillfredsställelse kunna se tillbaka på det sista årtiondet. Men deremot kan det tillkomma mig att ej allenast, såsom jag redan ofvan gjort, framhålla volontärskolans inflytande på en så vigtig sak för arméns tjänstbarhet som underbefällets utbildande, utan äfven att antyda, det denna

skola i väsentlig mån kan sägas utgöra ett bidrag för stärkande af de åsikter angående vårt blifvande försvar, som denna förening omfattar.

Vi, som här äro samlade, äro eniga om önskvärdheten deraf, att en blifvande härorganisation grundas på uteslutande tillämpning af den allmänna värnpligten; deremot kunna våra åsikter om den tid, som i så fall skulle krävas, möjligen vara skiljaktiga. Då mången anser nödvändigt att nationens ungdom för så lång tid inkallas till öfning att deraf måste följa ett förläggande i kaserner, torde andra deremot hålla före, att, äfven utan förbiseende af de nödvändigaste krafven på militärisk utbildning, en kortare öfnings-tid kan vara tillfyllest. Vi finna emellertid alla för tillämpning af våra åsikter ett väsentligt hinder i den farhåga för ett under längre tid fortsatt militäriskt lif, som hos den svenska allmänheten är rådande och hvilken farhåga jag redan i början af mitt föredrag påpekat.

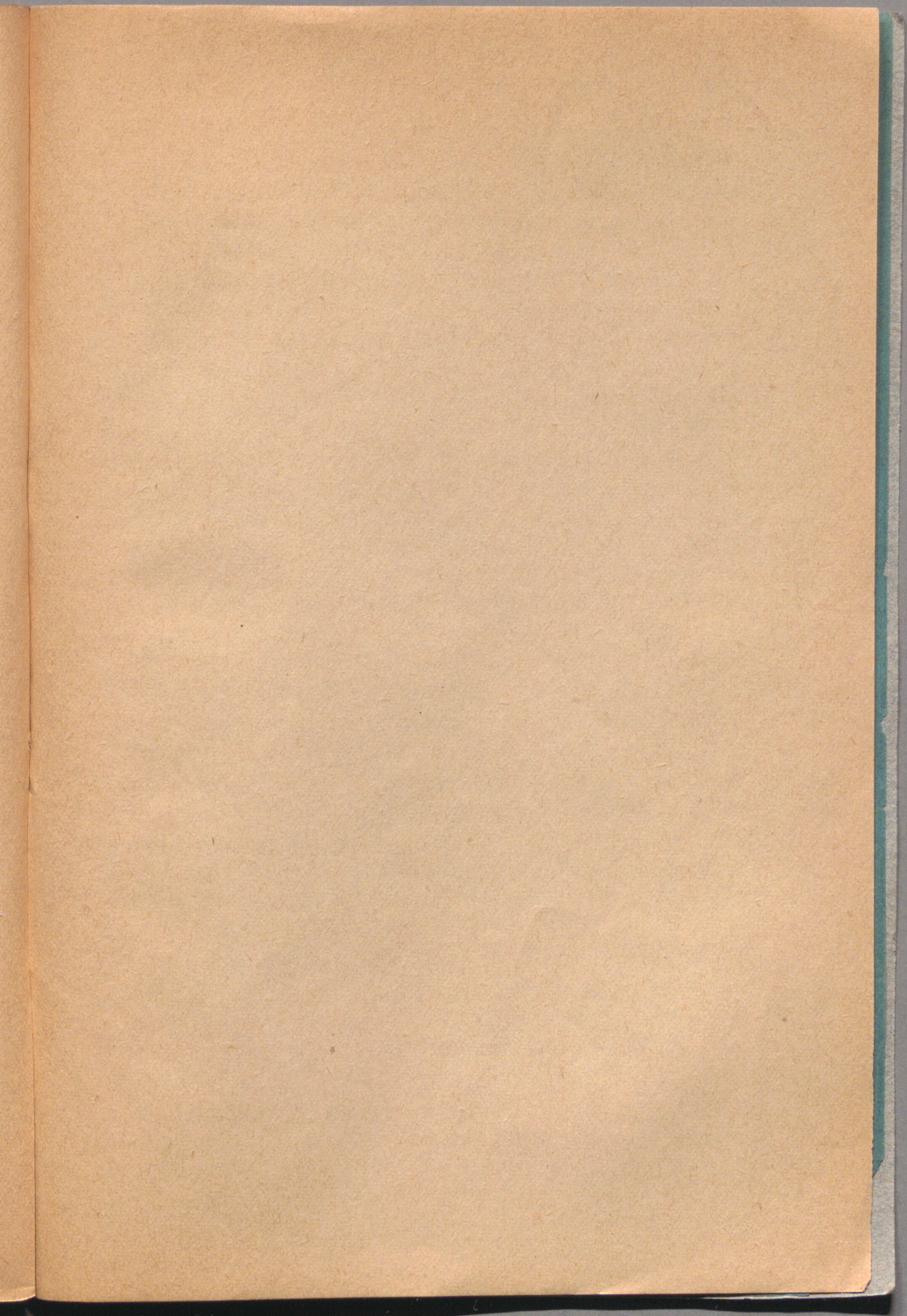
Till denna farhågas skingrande skall otvifvelaktigt volontärskolan komma att verksamt bidraga. Befolkningen skall årligen se några hundra ynglingar återkomma efter ett års vistande vid denna skola; de skola finna dem ordentliga, utvecklade till själ och kropp och medförande såsom en vinst för hela lifvet ett vetande, som svårligen annat än i folkhögskolan kunnat komma dem till godo. Mig synes påtagligt, att denna årliga erfarenhet skall hos befolkningen framkalla förändrade åsikter om betydelsen och följderna af det militära lifvet.

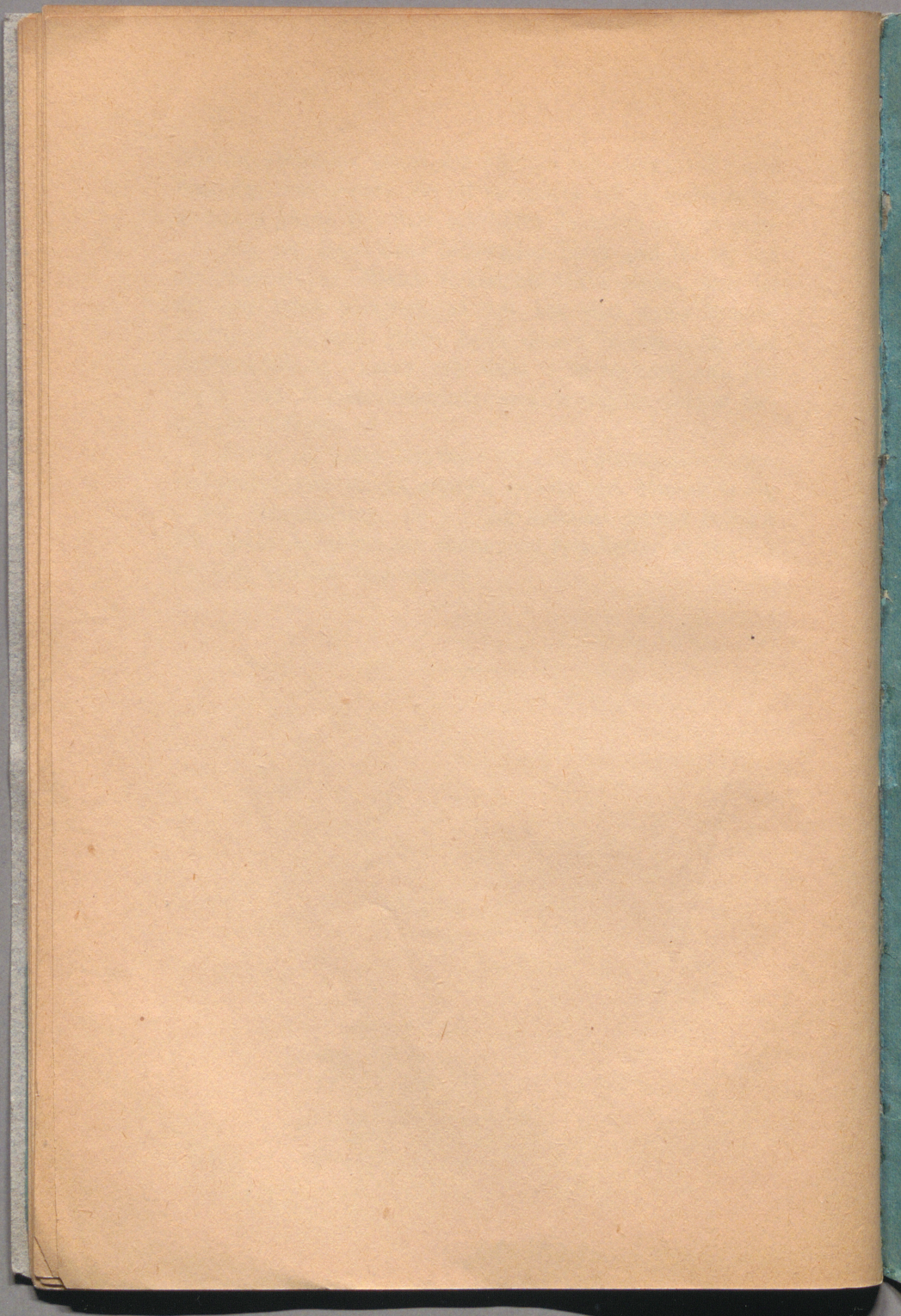
Volontäristitutionen är visserligen grundad på frivilligheten och ej på den allmänna värnpligten, men den har det gemensamt med en af hufvudgrunderna för den uteslutande tillämpningen af allmän värnpligt, att dess styrka ligger i en hastig omsättning, på sådant sätt, att genom denna institution, förutom det att arméns behof af underofficerare tillgodoses, danas en mängd ynglingar, hvilka efter

erhållen utbildning lemna den militära och återgå till någon borgerlig verksamhet, för att sedermera vid en mobilisering af armén kunna åter ingå och blifva för armén af stort gagn.

Om nu dessa mina betraktelser hafva skäl för sig och om följderna af skolans verksamhet blifva sådana, som det för mig synes påtagligt, så har helt visst denna förening anledning att med glädje helsa dess tillkomst. En ökad försvarskraft är vunnin och detta i en riktning, som kan sägas vara öfverensstämmande med de åsigter, som af föreningen omfattas.

Skulle jag i den berättelse öfver volontärskolan och dess verksamhet, som jag nu afgifvit, lyckats vara klar och tydlig i min framställning, så har jag måhända dermed bidragit att sprida kännedom om »huru man sysselsätter en yngling för hans militära uppfostran».

På Föreningen Värnpligtens Vänners förlag hafva förnt utkommit och finnas hos alla bokhandlare i riket:

Några ord i försvarsfrågan. Pris: 30 öre.

Om härordningsförslaget. Pris: 25 öre.

Våra fördomar: I. Indelta armén och indelningsverket.
Pris: 25 öre. — **II. Stam och beväring.** Pris: 25 öre.

Allmänna värnpligten. Föredrag af Ryttmästaren Richert von Koch. Pris: 25 öre.

Om 1871 och 1875 årens förslag till härordning. Pris: 30 öre.

Om försvarskraft och kostnad. Föredrag af Löjtn. G. Björlin. Pris: 30 öre.

Landförsvaret och dess ombildning. Af Kaptenen O. Lannerstjerna. Pris: 40 öre.

Föredrag inom Eslöfs filialafdelning. Af Kaptenen L. Bergström. Pris: 25 öre.

Penningen såsom försvarsmedel. Föredrag af Löjtn. G. Björlin. Pris: 25 öre.

Betraktelser öfver den politiska nödvändigheten, den ekonomiska möjligheten och de sociala fördelarne af en följdriktig tillämpning af den allmänna värnpligten. Af en f. d. militär. Pris: 25 öre.

Allmän värnpligt, ett väsentligt vilkor för ett folks fysiska och moraliska utveckling. Föredrag af Dokt. Edv. Braun. Pris: 30 öre.

Hvilka fördelar kunna vi vänta oss af allmänna värnpligtens fullständiga genomförande i vårt land i enlighet med 1875 års förslag till ny härordning? Utgifven af Lunds filialafdelning. Pris 30 öre.

Den eviga freden. En undersökning af C.—. Pris: 25 öre.

Hafva ringa öfvade och löst organiserade massor med hopp om framgång kunnat bjuda öfvade, ordnade krigshärs spetsen, eller äro militärisk öfning och uppfostran nödvändiga vilkor för andra än tillfälliga och betydelselösa framgångar i krig? Af Löjtn. Claes Bratt. Belönad med K. Krigsvetenskaps-Akademiens pris, medaljen i silfver. Pris: 75 öre.

Fruktan för vapenöfningar. Pris: 30 öre.

